

Dilemma:

”Skal jeg sige højt, at jeg har autisme?”

Hver gruppe har en vært.

Dette dilemmakort er til værten og indeholder:

- En værtsvejledning
- Et dilemma
- Nogle faktabokse
- Spørgeguide til henh. dialog et og dialog to

Værtsvejledning:

Som vært er din rolle at være facilitator for en god og konstruktiv dialog, hvor alle kommer til orde. Din rolle er ikke at deltage med egne perspektiver, men du må gerne sætte dit perspektiv i spil ved at stille det som et spørgsmål (“Hvad hvis vedk. gjorde xxx?”).

Tilstræb at være nysgerrig (“Hvordan kan det være, at du tænker det?”) og undersøgende (“Hvad hvis vedkommende reagerer på en anden måde, end den du antager?”).

Tilstræb også at gøre det trygt at sige noget sårbart ved at gøre det klart, at der gerne må deles forskellige perspektiver, og at alle har et ansvar for at møde hinanden med respekt.

Dialogen er delt op i to dele

Første del handler om at give spørgeren gode råd, og anden del handler om dilemmaets tema med afsæt i paneldeltagernes egen DTU-hverdag.

På side tre og fire finder du spørgsmål og data, du kan bringe i spil, for at kvalificere dialogen.

Når du har læst denne vejledning og skimtet spørgeguiden, bedes du læse dilemmaet højt for panelet. Giv dem derefter et øjeblik til at reflektere individuelt over dilemmaet. Herefter sætter du dialog et i gang.

Dilemmaet

Maria arbejder på DTU på andet år. Og hun er lidt på overarbejde. Ikke i forhold til timerne hun arbejder, men mentalt. Hun er nemlig som voksen blevet diagnosticeret med autisme, men hendes arbejdsplads ved det ikke. Dengang hun startede, valgte hun ikke at fortælle det, da hun var bange for, at det ville påvirke, hvordan hun blev set på, både som person og fagligt.

Maria kan, på sin vis, godt skjule sin autisme for det utrænede øje. Men de skånebehov hun har, bliver til gengæld ikke imødekommet tilstrækkeligt, og de behov, der imødekommes, skal hele tiden forhandles. For Maria handler det primært om at have brug for ro og pauser i løbet af dagen.

Hun har fået sine kollegaer til at acceptere, at hun kan finde på at bruge høretelefoner i løbet af dagen ved at sige, at det hjælper hende til at koncentrere sig. Men der er andre øjeblikke, hvor det helt tydeligt ville være en fordel, at arbejdspladsen kendte til hendes diagnose. F.eks. når hun skal løse opgaver i grupper/til møder, hvor det ville være lettere, hvis hendes kollegaer vidste, hvordan hendes autisme spiller ind. Eller når hun nogle gange har brug for at spise frokost alene, men ikke tør, da hun er bange for, at de andre tror, at hun er sur eller ikke gider dem.

Maria er god til sit arbejde og holder af sine kollegaer. Men hun kan mærke, at det tærer på hendes kræfter at dække over sin autisme.

Hun spørger: *"Kære monopol - hvad gør jeg? Skal jeg fortælle om min autisme - og i så fald til hvem og hvordan? Risikerer jeg, at de tænker mindre om mig og synes, at jeg er til besvær?"*

1

Hvad råder Monopolet spørgeren til?

Dialog 1

- [Start med at spørge paneldeltagerne, hvad de hver især tænker om dilemmaet, så alle fra starten får ordet]
- "Hvad kan der være af underliggende årsager til det dilemma, spørgeren præsenterer?"
- "Hvordan kan man som leder skabe plads til forskellighed?"
- [Inddrag gerne data fra boksene, som indspark til drøftelsen]
- [Andre undersøgende spørgsmål]
- "Vi skal finde frem til et svar til spørgeren, men I behøves ikke at være enige. Hvad synes I, spørgeren skal gøre?"

65.000 mennesker, svarende til 1,1 procent af befolkningen i Danmark, har en offentligt udredt autismediagnose. Tallene fra offentlige myndigheder og registre, som Social- og Boligstyrelsen og Landspatientregistret, omfatter ikke personer, som kun er modtaget/registreret i privat speciallæge-regi. Der skal derfor tages højde for høje mørketal.

(Social- og Boligstyrelsen)

Sansforstyrrelser betyder, at autistiske mennesker sanser verden anderledes end neurotypiske mennesker. Derfor bliver autistiske mennesker hurtigere trætte. God energi på arbejdet forudsætter derfor gode strategier til at håndtere sanseindtryk, f.eks.:

- Høretelefoner med aktiv lydæmpning
- Kontor alene eller med få kendte kolleger
- Et pause-rum, hvor man kan tage en hurtig power- nap eller bare være alene en stund
- Mulighed for at arbejde hjemme, hvis man har en dag med lavt batteri

(Specialisternes - en socialøkonomisk virksomhed, der bygger bro og forbinder talenter med behovet for kvalificeret arbejdskraft)

2 Dialog 2

Hvad gør I hos jer, og hvad kunne I gøre?

Denne del af dialogen stiller skarp på paneldeltagernes egen DTU-hverdag.

Sæt dialog to i gang ved at fortælle panelet, at omdrejningspunktet fortsat er temaet fra dilemmaet, men nu skal de se på, hvordan vilkårene er i egen enhed, samt se på evt. indsatsområder.

Vær opmærksom på, at dialog to kan blive mere sårbar. Tilstræb derfor at skabe plads til omsorg og respekt for hinanden. Det gælder fortsat ikke om at nå til enighed, men om at blive klogere på hinandens perspektiver.

- "Kan I genkende noget fra dilemmaet, enten på et personligt plan, eller har I observeret noget, der minder om det?"
- "Er der plads til skånehensyn hos jer? Hvis ja, hvordan kommer det til udtryk?"
- "Det, som I har rådet spørgeren til, er der noget af det, som I selv praktiserer i jeres enhed? Hvis ja, hvad? Hvis nej, ville det være muligt?"
- "Hvad kunne I ellers gøre? Både på individ-, gruppe- og organisationsniveau."
- [Andre undersøgende spørgsmål]
- "Hvad vælger I hver især at tage med tilbage til jeres enhed, enten som opmærksomhedspunkt eller som mulige indsatser/løsningsforslag relateret til dilemmaets tema?"